

Padasjoen kunta, rakennusvalvonta
kirjaamo@padasjoki.fi

Viite: Lausuntopyyntö 26.8.2024

Asia: Rakennuksen purkaminen Rumpinkuja 4, Padasjoki

Mainiemen sahan alueella sijaitsevaan rakennukseen on haettu purkamislupaa. Kyseessä on Mainiemen sahan vanhan höyryvoimalaitoksen kyljessä olevan pajan ja katolla olevan rakennelman purku. Purkamislupaa haetaan rakennuksen katon korjaamistyön takia. Padasjoen kunnalle on myönnetty valtionavustus Mainiemen sahan voimalaitoksen vauriokartoituksen ja korjaussuunnitelman laatimiseen sekä akuutteihin suojuuksiin kattorakenteisiin (päätös HAMELY/2253/2021). Avustettavan hankkeen toteutusaika on 19.11.2021 - 01.10.2024. Padasjoen kunnan on tarkoitus tehdä katon korjaustoimenpiteitä syksyllä 2024 niin, että saatu avustus kohdennettaisiin edelleen akuutteihin suojuuksiin kattorakenteisiin ja seinän rapautumisen estoon. Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu pyydettyä seuraavaa.

Vuonna 1880 perustettu Mainiemen saha oli Padasjoen ensimmäinen merkittävä höyrysaha. Entistä teollisuusaluetta hallitsee alkuperäisellään säilynyt saharakennus ja tiilinen, vuonna 1923 rakennettu voima-asema savupiippuineen Päijänteen rannalla. Rannassa on säilynyt sahan entinen kuivaamo ja höyläämö. Alueen pohjoisosassa harjun itärinteessä on työväenasuntoja sekä tallipyntinki aittoineen.

Mainiemen saha on edustava esimerkki 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alkupuolen maaseudun puunjalostusteollisuudesta. Alueella on säilynyt runsaasti tuotantoon ja sahayhteisön elämään liittyviä, aikansa ominaispiirteitä ilmentäviä rakennuksia. Ajallisesti kerroksinen rakennuskanta ja toiminnassa tapahtuneet muutokset kertovat elinkeinojen ja asuinolojen kehityksestä. Harjun rinteillä ja Päijänteen rannassa sijaitseva rakennushistoriallisesti monimuotoinen saha-alue savupiippuineen erottuu maisemassa etäälle.

Alueen rakennuksista höyläämö, saharakennus, voimalaitos, Valkoinen pyntinki, Konttoripyntinki ja Tallipyntinki on suojeltu asemakaavalla vuonna 2001. Museovirasto on luokitellut Mainiemen sahan yhdeksi maamme 20 tärkeimmistä sahakohteista. Alue edustaa teollisuuden rakennusperintöä viideltä vuosikymmeneltä ja on miljööltään, rakennuskannaltaan ja höyrykonelaitteistoltaan parhaiten säilyneitä sahoja maassamme. Nykyinen käyttö mahdollistaa historiallisten arvojen säilymisen.

Voimalan katolla olevan siilorakennuksen ja puurakenteisen pajarakennuksen purkamisesta on keskusteltu museon ja kunnan viranomaisten kesken katselmuksissa ja neuvotteluissa. Voimalan vesikate on vuotanut pitkään siilon rakenteiden kohdalta ja katteen korjaamiseksi rakenteen purkaminen on perusteltua. Pajarakennuksessa on todettu haitta-aineita kaikissa rakenteissa ja myös itse voimalarakennuksen korjaaminen käyttökuntoon vaatisi laajaa purkamista ja muutoksia pajarakennuksen rakenteisiin.

Viitaten edellä mainittuihin seikkoihin Lahden museot ei vastusta kyseisten rakenteiden purkamista eikä edellytä niiden korvaamista uusilla vastaavilla. Museo kuitenkin edellyttää kohteen valokuvadokumentointia, joka voidaan myös mahdollisuuksien mukaan toteuttaa museon valokuvaajan toimesta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

museonjohtaja	Tuulia Tuomi
korjausrakentamisen asiantuntija	Tuula Pöyhä
rakennustutkija	Satu Taivaskallio

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus